Versor, Johannes: Dicta super septem tractatus Petri Hispani (cum textu)
[Strassburg: Johann Prüss, about 1489-93], 1489-93 Seite 156

qꝛ arguit ab esse effectus ad esse cause que non requirit quantū ad esse. sed quantū ad fieri ꝛ respectu talis cause nō tenet iste locus ab effectu arguēdo respectu huius predicati est.

Materia em̄ est ex qua cū alio aliquid fit. ꝛ est duplex. Quedā em̄ est pmanēs ꝛ quedā est transiens. pmanēs vt in cultello ferrū. Trāsiens vt in pane farina ꝛ aqua. ꝛ diffinit etiā sic materia. Materia est q̄ tm̄ est in potentia. Locus a causa materiali. ē habitudo ipsius ad suū effectū. ꝛ est ꝯstructiuꝰ ꝛ destructiuus. Cōstructiue sic. ferrū est. ergo arma ferrea pn̄t esse. Maxima. posita cā materiali possibile est eius effectū poni. Destructiue sic. ferrū nō est. ergo arma ferrea n̄ possunt esse. Locus a causa materiali maxima. remota causa materiali pmanēte remouet ꝛ eius effectus. Locus ab effectu cause materialis pmanentis maxima posito effectu cause materialis pmanentis ponitur eius causa. locus ab effectu cause materialis transeūtis tenet cō. vt vitrū vel panis ē ergo silex vel farina fuit. Materia em̄ trāsiens nō manet. sed transfert in aliā materiā. Locus ab effectu cause materialis transeūtis maxima. posito effectu materie transeūtis necesse est ipsam materiā prefuisse.

Postq̄ autor determīauit de loco a causa efficiente. hic ꝯn̄r determīat de loco a causa materiali. rōe cuiꝰ primo sic diffinit materiā. Materia est ex qua fit aliq̄d cū alio. scʒ cū forma fit aliquid scʒ totū cōpositū. ibi ponit causa loco generꝫ. ꝛ residuū ponit ad d'ntiā aliarū causarꝫ. vn̄ ex fine ꝛ efficiente nō fit totū cōpositū cū ille cause sint intrinsece. ꝛ ex forma nō fit totū cōpositū tanq̄ ex materia ex qua. sic intelligit in ista diffinitōne. Ipsa em̄ est prima potētia ex qua primo originat totū cōpositū. scʒ aliter sic diffinit. Materia ē que tm̄ est ens in potētia. qꝛ materia de sua natura nō habet esse in actu sʒ in potētia tm̄. ¶ Sciendūʒ primo q̄ materia dupl'r capit. vnoꝰ speciał'r vt est primū subiectū forme substātialis. ꝛ sic est ps cōpositi de gn̄e substātie. Alioꝰ capit cōiter p omi illo ex q̄ p modū potētie cōponit aliud. siue p oi illo q̄ ꝯcurrit ad cōpositionem alteriꝰ tanq̄ potētia recipiēs esse. ꝛ sic repit taʒ in artificialibꝫ q̄ in naturalibꝫ. ꝛ tā in rebꝫ corpalibꝫ q̄ in rebꝫ spūalibus. ꝛ hoc mō capit hic. ꝛ diuidit. quia quedā est materia pmanēs ꝛ quedā trāsiēs. Permanēs est illa q̄ sub ppria forma ꝛ spē remanet in suo effectu vt in cultello ferrū. Trāsiens est illa que sub ppria spē ꝛ rōne nō remanet ī suo effectu. sʒ ab vna spē trāsit in aliā. vt in pane farina. ꝛ silex in vitro. ꝛ lutū in lateribꝫ. ¶ Sciendū scđo q̄ locus a causa materiali est habitudo ipiꝰ ad suū effectū. ꝛ sp tenet affirmatiue in qualibꝫ materia trāseūte vł pmanēte vt farina ꝛ aqua sūt. g̃ panis pōt esse. Maxima posita cā materiali ponit eius effectus s̄m potētiā. sʒ iste locus tenet negatiue in materiali pmanēte. vt ferrū non est ergo arma ferrea nō sūt. Maxima. remota materia pmanēte remouet eiꝰ effectus. sed in materia trāseunte nō tenet negatiua. vt nō sequit silex nō est. g̃ vitrū nō est eo q̄ talis effectus pōt esse nō exn̄te tali materia q̄ nō est pmanens in suo effectu. si tn̄ destruat materia transiens p toto tp̄e p̄terito sequit destructio effectus vt dicēdo silex nō est nec fuit. g̃ vitrū nō est vel nō fuit. ¶ Sciendū tercio q̄ locꝰ a causa materiali solū tenet affirmatiue arguēdo ab esse materie ad posse esse effectus eiꝰ ꝛ nō ad esse in pn̄ti. Cuiꝰ rō est. qꝛ arguēdo a cā ad effectū ad esse cāe debet inferri esse effecꝰ eo modo q̄ ponit in tali cā. sʒ eē effectꝰ in esse materie ponit ī potētia tm̄ ꝛ nō in actu eo q̄ materia ē ens in potētia tm̄. ideo arguēdo affirmatiue a materia arguit ab eē eius ad posse eiꝰ in futuro ipiꝰ effectꝰ. ꝛ h'modo p̄t argui nō solū a materia ex q̄. sʒ a materia in qua ꝛ circa quā eo q̄ ois materia potētionał'r ꝯtinet eē sui effectꝰ vt bn̄ sequit corpus est. g̃ albū pōt esse. scibile est g̃ sciencia pōt esse. ¶ Sciēdū quarto q̄ locꝰ ab effectu cāe materialis est hītudo ipiꝰ ad suā causaʒ materialem ꝛ in qualibet materia tenet locꝰ affirmatiue. ꝛ in materia pmanēte arguit ab eē effectꝰ ad esse cause in pn̄ti vt cultellus ē. g̃ ferrū est. qꝛ posito effectu materie permanētis necessario ponit sua materia q̄ remanet in effectu. Sʒ in materia trāseūte tenet arguēdo ab esse effectus ad nō esse in pn̄ti ipiꝰ cause. sʒ ad fuisse in p̄terito. vt vitrū est. g̃ silex fuit. ꝛ iste locus nō tenet negatiue. qꝛ destructo posteriori nō oportet destruere priꝰ. sʒ effectus posterior est sua cā materiali. ideo destructo effectu nō destruit materia. Cōtra p̄dicta arguit primo sic. diffinitio materie ꝯueit forme. qꝛ ex materia ꝛ forma fit aliq̄d. scʒ totū compositū. ideo diffinitio nō est bona. Scđo sic ois materia est in actu p formā cū omis materia sit sub forma. g̃ materia nō ē ens ī potentia tm̄. Tercio sic. materia requirit in toto cōposito tam ad esse q̄ ad fieri. ergo ois materia ē pmanens ꝛ nō transiens. Quarto sic. nō sequit lapis est lignū est. g̃ domꝰ potest esse. qꝛ ad possibilitatē domus nō sufficit possibilitas materie eiꝰ. sʒ requiritur possibilitas efficientis. ideo si nō esset domificator antecedens posset esse verū ꝯn̄te exn̄te falso. g̃ locus a cā materiali nō tenet affirmatiue. Quinto sic. nō sequit cultellus est. ergo ferrū est. qꝛ potest esse cultellus ex alio metallo. g̃ locus ab effectu cause materialis pmanētis nō tenet affirmatiue. Ad primū dicit. q̄ si capiat ex generaliter vt dicit habitudinē cuiuscūq̄ cause sic ex forma ꝛ materia fit totū compositum. sed si capiat ex specialiter vt dicit habitudinē potentie ex qua primo fit compositū. sic est causa materialis ex qua primo fit compositum ꝛ non dicit fieri ex forma ꝛ sic tenet in diffinitōne materie. Ad secundum dicit q̄ licet materia s̄m q̄ est actuata p formā sit ens in actu tm̄. tamen s̄m naturā eius est ens in potentia tm̄. quia de sua natura n̄ includit actū aliquē. Ad tercium dicit. q̄ licet omis materia aliquo modo maneat in effectu s̄m suam essentiam confusam. non tamen remanet sub ppria specie ꝛ rōne quā prius habebat anteq̄ fieret compositum quod tamen requiritur ad hoc vt dicat materia pmanens. Ad q̄rtus dicit. q̄ lʒ ad esse effectus materie nō sequit possibilis

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-218/0156
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG